

ชื่อเรื่อง	การค้นคว้าแบบอิสระ	ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ความร่วมมือ อุปสรรคและผลลัพธ์ทางคลินิกในการรับประทานยาต้านไวรัสของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ ในโรงพยาบาลหางดง จังหวัดเชียงใหม่
ผู้เขียน	นางสิริลักษณ์ นานาวิชิต	
ปริญญา	สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต	
คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนภรณ์ อวิพันธ์ รองศาสตราจารย์ วราภรณ์ ปันฉนวน	ประธานกรรมการ กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาแบบภาคตัดขวางเชิงพรรณนา หาความสัมพันธ์มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ความร่วมมือ อุปสรรคและผลลัพธ์ทางคลินิกในการรับประทานยาต้านไวรัสของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ ในโรงพยาบาลหางดง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ ที่มารับยาต้านไวรัสในโรงพยาบาลหางดง ช่วงเดือนกรกฎาคม ถึง สิงหาคม พ.ศ.2552 จำนวน 187 คน ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง และจากประวัติการรักษา

การเก็บข้อมูลประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ คือ 1) ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป 2) การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการรับประทานยาต้านไวรัสของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ 3) ความร่วมมือในการรับประทานยาต้านไวรัสของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ 4) อุปสรรคในการรับประทานยาต้านไวรัสของผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ และ 5) ผลลัพธ์ทางคลินิกในการรับประทานยาต้านไวรัส ค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการรับประทานยาต้านไวรัสที่ทดสอบโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาคมีค่าเท่ากับ 0.914 และแบบสัมภาษณ์อุปสรรคในการรับประทานยาต้านไวรัสหาค่าความเชื่อมั่น โดยได้ค่าความเชื่อมั่น ของคูเดอร์ - ริชาร์ดสันเท่ากับ 0.73

ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการรับประทานยาต้านไวรัสอยู่ในระดับสูงและมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความร่วมมือในการรับประทานยาต้านไวรัส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.387, p < 0.01$) แต่มีความสัมพันธ์ทางลบกับอุปสรรคในการรับประทานยาต้านไวรัสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -0.176, p < 0.016$) นอกจากนี้ยังพบว่า การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการรับประทานยาต้านไวรัสไม่มีความสัมพันธ์กับค่า CD4 ในขณะที่ค่าเฉลี่ยการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการรับประทานยาต้านไวรัสในกลุ่มที่มีปริมาณไวรัสในกระแสเลือด ≤ 50 copies/ml. มีค่าสูงกว่ากลุ่มที่มีปริมาณไวรัสในกระแสเลือด > 50 copies/ml. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ซึ่งบ่งบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการรับประทานยาต้านไวรัส กับปริมาณไวรัสในกระแสเลือด

ผู้คิดเชื่อฯ ส่วนใหญ่มีความร่วมมือในการรับประทานยาต้านไวรัส มากกว่า ร้อยละ 95 โดยมีค่าเฉลี่ยของความร่วมมือในการรับประทานยาต้านไวรัสเท่ากับ 98.7 ± 1.5 และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับค่า CD4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.192, p < 0.009$) ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของความร่วมมือในการรับประทานยาต้านไวรัสในกลุ่มที่มีปริมาณไวรัส ≤ 50 copies/ml. มีค่าสูงกว่ากลุ่มที่มีปริมาณไวรัสในกระแสเลือด > 50 copies/ml. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) ซึ่งบ่งบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างความร่วมมือในการรับประทานยาต้านไวรัส กับปริมาณไวรัสในกระแสเลือด

นอกจากนี้ การศึกษาอุปสรรคในการรับประทานยาต้านไวรัสพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับค่า CD4 ในขณะที่ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของอุปสรรคในการรับประทานยาต้านไวรัสในกลุ่มที่มีปริมาณไวรัสในกระแสเลือด ≤ 50 copies/ml. มีค่าต่ำกว่ากลุ่มที่มีปริมาณไวรัสในกระแสเลือด > 50 copies/ml. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.002$) ซึ่งบ่งบอกถึงความสัมพันธ์ระหว่างอุปสรรคในการรับประทานยาต้านไวรัสกับปริมาณไวรัสในกระแสเลือด และนอกจากนี้ยังพบว่าอุปสรรคในการรับประทานยาต้านไวรัสมีความสัมพันธ์ทางลบกับความร่วมมือในการรับประทานยาต้านไวรัส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -0.277, p < 0.001$)

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สมรรถนะแห่งตน ความร่วมมือ อุปสรรคและผลลัพธ์ทางคลินิกในการรับประทานยาต้านไวรัส ซึ่งผลการศึกษาที่ได้สามารถใช้เป็นข้อมูล และแนวทางในการส่งเสริมความร่วมมือในการรับประทานยาต้านไวรัสของผู้ป่วยต่อไป

Independent Study Title Relation Between Self-efficacy, Adherence, Barrier and Clinical Outcome of Antiretroviral Drug Use in HIV/AIDS Patients, Hang Dong Hospital, Chiang Mai Province

Author Mrs. Siriluk Nanavichit

Degree Master of Public Health

Independent Study Advisory Committee

Asst. Prof. Dr. Ratanaporn Awiphan

Chairperson

Assoc. Prof. Waraporn Pannavalee

Member

ABSTRACT

This descriptive cross-sectional study aims to examine the relation between self - efficacy, adherence, barriers and clinical outcome of antiretroviral drug use in HIV/AIDS patients in Hang Dong hospital, Chiang Mai Province. Samples of the study were 187 HIV - infected patients received antiretroviral at Hang Dong hospital during July to August 2009. Data were collected by interviewing patients and using data from the out- patient record.

The collected data composed of 5 parts: 1) demographic data 2) self - efficacy of antiretroviral drug use 3) adherence of antiretroviral drug use 4) barriers to antiretroviral drug use and 5) clinical outcome. The reliability assessment of self - efficacy questionnaire using Cronbach's alpha coefficient was 0.914, and barrier to antiretroviral drug use questionnaire using Kuder - Richardson coefficient was 0.73.

The results of the study found high level of self - efficacy in antiretroviral drug use among the samples and it had positive relation with adherence of antiretroviral drug use ($r=0.378$, $p<0.01$). However, self-efficacy of antiretroviral drug use had negative relation with barriers of antiretroviral drug use ($r=-0.176$, $p<0.016$). Moreover, the results showed that self -

efficacy had no relation with CD4. The average self - efficacy among those with viral load ≤ 50 copies/ml was significant higher than those with viral load >50 copies/ml. ($p<0.05$) which indicated the of relation between self-efficacy and viral load.

Most HIV infected patients had adherence of antiretroviral drug use level higher than 95% and average adherence level was $98.7\pm 1.5\%$. There was positive relation between adherence and CD4 ($r =0.192$, $p<0.009$). Meanwhile, average adherence in those with viral load ≤ 50 copies/ml. was significantly higher than those with viral load >50 copies/ml. ($p<0.001$) that indicated relation between adherence and viral load.

In addition, the study found that there was no relation between barriers to antiretroviral drug use and CD4. The average barriers to antiretroviral drug use in those with viral load ≤ 50 copies/ml. was significantly lower than those with viral load >50 copies/ml. ($p<0.002$) that indicated relation between adherence and viral load level. Furthermore, there was negative relation found between barriers and adherence of antiretroviral drug use ($r= -0.277$, $p <0.001$).

Results of this study revealed that there were relation between self-efficacy, adherence, barriers and clinical outcome of antiretroviral drug use among HIV-infected patients at Hang Dong hospital. This data can be used as the baseline and guideline for increasing patients's adherence.